

POLÍTICA DE PREMSA PER A SALVAR LA PREMSA

per Josep Maria Figueras

LES publicacions, les revistes en català, són uns ens econòmics fràgils. I precisarien d'una base financera molt forta i sòlida. Qualsevol problema l'afecta directament fins al punt de posar en perill greu la seva continuïtat. Una pujada de preus de paper, una recessió de la publicitat, una competència en la distribució... qualsevol acció pot conduir una revista a la història, al passat.

El seu benefici generalment és mins, reduït. Es basa en el treball no cobrat —de redactors i inversionistes, de col·laboradors i simpatitzants diversos—. De fet només cobra, encara, el servei imprescindible, és a dir el paper, la tinta, la maquinària, la tramesa i l'«estructura» (lloguers, impostos, comunicacions...) l'Alternativa és que s'obté una empresa sumament fràgil en l'aspecte econòmic. I viceversa, quan es vol fer una publicació a «nivell empresarial» o bé no es troben els diners i no surt o bé surt amb una xifra de despeses tan enlairada que no es pot resistir i va abocada a la descapitalització o a la suspensió de pagaments.

Aquesta introducció, esquemàtica i rudimentària, ens val per a situar el fet de la comunicació a casa nostra. No volem entrar en la posició econòmica de la premsa diària, ni tampoc en les publicacions en llengua no catalana. Són aspectes ben diversos d'una realitat molt semblant però diversa en la seva estructuració. Volem cenyir el comentari d'avui a la premsa catalana de caràcter cultural, informatiu i/o formatiu i també l'anomenada, gran calaix de sastre, «comarcal» a la qual avui donem la definició de cenyida a la comarca o purament local i els anys vint era considerada, amb el mateix nom, d'abast nacional. Darreument se l'ha batejada com a «gran premsa comarcal» i com a «petita premsa comarcal». Per l'ús que en farem ací ens és indiferent en ser la problemàtica gairebé comuna referida a la poca preocupació que hi ha des de les instàncies de govern.

Fins ara, setembre de 1982, des del novembre de 1975, la premsa independent, és a dir la no vinculada a les cadenes del «Movimiento» o a societats anònimes editores de premsa ha tingut una importància que caldrà estudiar amb profunditat pel que ha significat a

nivell sociològic —de motor de canvi— i a nivell ideològic —de transformació de sensibilitats—. Semblava evident que una plataforma amb tantes utilitats —informativa, cultural, etc— fos mirada per la Generalitat. Però la realitat ha estat ben diferent. Només s'ha ajudat a un petit sector —la premsa infantil i juvenil, la premsa general—. Les aplicacions són rudimentàries en la majoria dels casos: subvencions directes en funció de la qualitat/tiratge, publicitat institucional o subscripcions quan la temàtica ho permet («Ciència»). L'ajuda més ben elaborada ha estat la dedicada a «Cavall Fort», «L'Infantil» i «Rodamón» tot fent una campanya de difusió —cartell, anuncis...— i una acció ben positiva en la distribució per tal que arribés als quioscs. Paral·lelament la Direcció General de Mitjans de Comunicació va editar quatre guies —una per cada «província» amb la relació de les publicacions existents a l'àrea.

Ha estat suficient tot l'esforç fet? N'hi ha prou? Sembla evident que és insuficient. Cada revista ha de fer una labor de penetració burocràtica que li manlleva temps i esforços per a dedicar a afers més positius —organització de cicles culturals per exemple o consolidació de la seva situació en el mercat—. No existeix una Federació de la Premsa no diària. Hi ha una Associació de la premsa comarcal que agrupa les revistes de caràcter informatiu però un bon gruix de publicacions, dues-centes pel cap baix, no estan organitzades. Revistes teòriques, poètiques, crítiques, ecològiques, religioses, culturals, arqueològiques, etc. que troben a faltar un pla coherent i sistemàtic que englobi tota la premsa.

I no serà que el tema no estigui estudiat. Les relacions entre l'Administració i els Mitjans de Comunicació s'ha analitzat a l'estranger gairebé des de tots els punts de vista, naturalment també des de la vessant d'ajudes i patrocinis.

Els Ajuntaments sovint no tenen la sensibilització ni la preparació per a enfocar una acció envers la premsa local. Realitzen una mitja dotzena de subscripcions, quan les fan, i en el pressupost general consignen una subvenció gairebé simbòlica. I de fet en la majoria dels

casos, encara, si tots els qui fan premsa vulguessin viure íntegrament d'aquest treball haurien de plegar moltíssimes revistes. No s'ha dit però és encara l'esperit de resistència i un desig de servei al país, la llengua, la cultura, la col·lectivitat al costat, és clar, d'una gran afició personal, el fet que manté a gran nombre de revistes actuals en català.

La comunitat i la seva cristal·lització, és a dir, l'Administració, té el deure de vetllar pel seu manteniment, per la seva consolidació, per la seva difusió. Si es deixa a les lleis del mercat —tot i salvant l'aberració del fet— és evident que només floriran les d'un caràcter banal, superficial, intrascendent, sancionalista. Salvant distàncies ve a ser com el llibre. Si l'escola, el centre d'ensenyament no educa sobre la sensibilitat artística o literària només es vendrien novel·les d'acció violenta, manuals de servei pràctic o llibres de regal.

Les xifres que la Generalitat ha dedicat a la premsa catalana són ridícules, baixes a un to ofensiu. Si són un pas inicial per a consolidar-se tot incrementant-se benvingudes siguin pe que signifiquen de començament. Tot-hom veu clarament la importància del cinema, del teatre, de l'art, i la necessitat d'una actuació en aquest sector. Però una pel·lícula, una obra teatral es veu només una vegada i prou. Després se n'han de fer més. La premsa té la diferència de la continuïtat i que ben enfocada és autàrtica financerament.

Una gran campanya de sensibilització a les escoles treballant didàcticament les publicacions imaginem que donaria uns resultats ben positius per a la formació de l'alumnat i per a la divulgació de les revistes en qüestió.

Una campanya de propaganda sectorial —a nivell professional, a nivell geogràfic, a nivell de relació revista/possibles lectors— sens dubte incrementaria subscriptors-venda i publicitat, les dues

desembre 1982

ancora

semanario de la costa brava

Sant Feliu de Guíxols

ARO XXXV - FUNDADO EN 1947

14 OCTUBRE 1982

PTAS. 35

N.º 1.785

informes

ri Independent de les Terres de l'Ebre

grans partides d'entrades econòmiques d'una publicació. La subvenció és provisional, enganyosa. Ajuda, òbviament, però crea falses esperances, i si el pressupost del proper any no ho contempla? Aleshores s'ensorra l'acció de l'Administració respecte els mitjans de comunicació escrits en català. Una labor de base, de creació de lectors, sistematització de processos creatius dels equips

de treball de la revista, d'increment de coneixenses del producte en el món publicitari, d'ajudes d'infraestructura a les distribuïdores, etc. seria una porta oberta a la consolidació d'unes plataformes imprescindibles per a la normal vida cultural i essencials en la tònica que es preten de normalització lingüística.

La suspensió de la Direcció General de Mitjans de Comunicació en el si del

Departament de Cultura ha de ser indiferent si la funció teòrica és assumida en la seva globabilitat per altres organismes institucionals que dediquin serveis i canalitzin pressupostos a una labor que contempli en el seu conjunt la premsa catalana no diària tot fent els estudis pertinents en els sectors temàtics, geogràfics... pertinents. Una política de subvencions, només de cops de taló, és pobre, és insuficient. El gran esforç que ha fet la premsa catalana en la lluita per la consecució de les llibertats nacionals i de culturalització del nostre poble es mereix una aprofundida reflexió sobre la millor manera d'utilitzar uns diners, encara que siguin pocs, per tal que la premsa, la nostra útil amiga tan sovint però poc apreciada i valorada sigui situada en el marc que li pertoca. Moltes d'altres comunitats europees semblants a la nostra no tenen una premsa tan rica i variada. Tenen una major quantitat de diaris, de publicacions de caràcter professional i de setmanaris d'opinió, informació, grans reportatges... però una malla tan densa com la nostra, una xarxa tan extensa com la catalana és ben difícil de trobar.

Sense traspasos ni transferències només amb el text a la mà de l'Estatut el nostre govern pot endegar una gran acció que permeti a la nostra premsa de seguir en aquest gran procés de servei a la llibertat i a la catalanitat.